

(10/38)

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MÍG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'60

QUADRES DE LA PASSIÓ

Les tres creus del Calvari

La taronja agra

Pocs atemptats de caràcter polític o social, hauran tingut un seguici informatiu de notícies insulses i de comentaris sense solta com aqueix atemptat madrileny—madrileny, sens dubte, perquè tingué lloc a Madrid—del qual ne fou víctima el pobre senyor Dato.

Ell mateix, el pobre víctima, de poder llegir tot el que s'ha escrit, tot el que s'ha inflat, se'n escruixiria o se'n entornaria a la tomba, de fàstic.

I tot és obra d'aqueixa premsa precària que, patint la febre dels deu cèntims, veu la seva única salvació en el suc de taronja. Així, doncs, exprèmer la taronja és la seva obsessió. I, de taronges, n'exprèmen en totes les ocasions que poden.

A la pobre senyora Premsa li semblà que això de «la busca y captura» dels astuts motociclistes era una magnífica taronja, i vinga apretar-la barroerament per tots cantons amb el poc pladós intent de treure'n tot el suc.

I quan la taronja no té suc, la senyora Premsa se l'inventa: i l'invenció consisteix en tirar-li un xquet de vinagre, vinagre que aquest cop ha abocat del cetrill verinós que guarda en el rebost dels seus odis anti-catalans.

Però no s'han adonat que la taronja aquesta vegada ja era prou agra de si, i que el suc que ara en raja s'és tornat una beguda impossible: ni els llegidors ni els mateixos periodistes catalanòfobs poden resistir-ne la bravada.

UNA CARTA LLIBERAL

an trasbalsada se troba la política espanyola que l'acció que s'esperava de l'extrema esquerra s'ha produït en la esquerra dinàstica. El senyor

Santiago Alba, la figura de més pes específic dins de les partides lliberals, acaba de adreçar una carta a En García Prieto i En Melquiades Alvarez, demanant-li una coincidència per a emprendre per tot Espanya una propaganda lliberal.

Confessem que el senyor Alba, no obstant la seva actitud unitària davant de Catalunya, i a la que contribueix més que res la seva rivalitat amb En Cambó, ha recollit més de una vegada les nostres simpaties. Aquí, a LA CAMPANA, defensarem el seu projecte de tributació sobre els beneficis de guerra. Aquí, també, hem subratllat altres gestes seus.

I avui, subratllem aquesta carta seva que demana la restauració de la carta constitucional espanyola. Callen els socialistes, callen els republicans, callen aqueixos elements minoritaris, de les minories selectes, que altres voltes foren l'avantguarda del lliberalisme. Solament el Partit Republicà Català ha llençat un manifest admirable d'emocionada prosa, però la censura ha impedit la seva publicitat. I ara, amb una airosa valentia, el senyor Alba redreça l'abatuda bandera de la restauració constitucional i de la perentorietat d'un règim jurídic que dongui estabilitat a les organitzacions obreres, i que humanitzi la propietat a la romana. Demana, ademés, un règim tributari i fiscal orientat a esquerra, i la confecció d'uns presupostos que responguin a l'estat de l'Hisenda i a les necessitats immediates d'una política pedagògica i constructiva.

A Catalunya, on ens vatem de realistes, no's podrà negar l'airosa arquitectura de aquest programa, dins del qual hi cap tota una minuciosa relació de reformes. Nosaltres trobem en ell una visió més moderna i més ample, menys retòrica, també, que la del senyor Melquiades Alvarez, tarada de progressisme anacrònic. A la fi, el senyor Alba, d'una procedència intel·lectual gens ibèrica, ha cercat sempre per a la seva política, una tradició europea. La seva iniciació en la vida pública fou aquell moviment de la Unió Nacional «très bourgeois», però que injectava en el materialisme del moment un lliberalisme vivificador.

Creiem que fatalment, per l'eficàcia de la intel·ligència i de la decidida orientació, l'Alba anirà absorbint la fragmentació lliberal. Llàstima que aquest home no hagi comprès que el problema de Catalunya és,

també, un problema de llibertat, i que és nom d'aquesta, no en el de l'unitarisme que s'ha de combatre a la «Lliga Regionalista». Si, com En Melquiades Alvarez, davant de l'autonomisme català, fixés una actitud benèvola, el senyor Alba seria, dins de la Governació d'Espanya, el més autèntic representant d'esquerra. Més que el senyor Melquiades Alvarez; més, naturalment, que aqueix desventurat Lerroux, que està fent esforços asmàtics per a assaltar el poder, amb una megalomania grotesca.

PARADOX

El partit fantasma

Res tan llastimós i sintomàtic com la lluita sorda, despiadada, que la plana major del conservadurisme es fa entre si. La guerra civil, les discòrdies familiars, han esclatat entre els prohoms conservadors que es disputen la quefatura del escamot batejat amb el nom del partit, talment com si es tractés de llops famolencs. És un fàstic, i seria una vergonya si la política es practiqué a Espanya seriosament.

La inquina que els capitosts conservadors es professen mútuament, l'odi profund i la desconfiança amb que's miren, no ha sortit encara a la superfície d'una forma manifesta. Els principals elements de la farça romanen a la expectativa. El que més i el que menys de tots ells, espera que sigui el company el qui decideixi trencar el glaç. Una vegada descarat el primer, s'inaugurarà la carrera per la direcció del partit, que's faran a l'aranya estira cabells.

Es aquesta mena de pudor pueril, lo que abans que l'ombra encara calenta d'En Dato, els conté momentàniament. Es donen vergonya de començar la baralla. Ganes de començar la feina no en manquen. Lo que hi ha, és que cal pendre una posició còmoda en el sentit d'assistir a la batuca i quedar en situació d'escorre el bulto, arribada l'hora dels retrets.

Es l'estol conservador un vaixell sense capità. Un pes mort que mouen les aigües segons el seu caprici. Els caps visibles de la comunió, es diuen amb raó de tu. Així se explica el bat i bull armat a hores d'ara en els seus rengles.

Està mancat d'autoritat. No té qui mani, i menys encara qui obeeixi. Lo pitjor per a ell és que no s'ovira, ni de bon troç, la persona capaç de posar fi al desgavell.

I així amb aquesta gangrena que se'l menja de viu en viu, aspira el conservadurisme a presentar-se a les Corts...

Ja riurem.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Pobra gent!

Hem sentit a moltes persones gens germanòfiles playner's de les condicions dures que els aliats imposen als pobrets alemanys. Es força necessari refrescar la memòria d'aquesta gent que tan fàcilment oblidà els crims i les etzegallades comesos per Alemanya durant la guerra.

Es precis recordar, primer que tot, un antecedent: Alemanya, vencedora de França en 1870, va fer pagar a la nació vensuda una crecudada indemnització per gastos de guerra. Lo que avui demana la França vencedora a l'Alemanya vensuda, com a part dels danys ocasionats expresament, no arriba encara al retorn d'aquella indemnització pagada amb els seus corresponents interessos acumulats.

Recordi's lo fet pels alemanys en la recent passada guerra. Desitjosos de treure's del damunt la competència industrial de Bèlgica i de França, aprofitaren la heròica actitud de la primera al barrar-los el pas de França, per a destruir metòdicament totes les seves grans indústries. Fàbriques importants que estaven separades dels llocs de lluita i que no oferien cap perill als invasors, eren destruïdes per complert no deixant ni una màquina sencera ni una paret en peu.

I lo que feren a Bèlgica ho repetiren a totes les terres franceses on pogueren portar son afany de destrucció. Tot el món ha pogut veure i s'ha escruixit de les salvatjades dels alemanys.

Les fàbriques destruïdes deuen ésser alçades novament. Les terres arrasades s'han de fecundar novament. Els pobles enrunats deuen reconstruir-se. Alemanya té les seves fàbriques, les seves terres i els seus pobles intactes, sencerets. Per sensible que's tingui el cor, per inclinat que un se senti a perdonar, no pot arribar-se al extrem de volguer que les reparacions dels danys causats a gratient, hagin de pagar-les les víctimes i no els malfactors.

Amb aquestes teories dels sensibles no's podria exigir a un lladre que tornés lo que ha robat perquè el pobre home podria quedar a la misèria.

JEPH DE JESPU

DIES SANTS

Cal estar trist o quan menys, aparentar trist, baixant els ulls a terra perquè els que guaiten no es distreguin de mantenir-se en la mateixa tessitura entregant-se en absolut als manaments de la diada.

La recordança de la tragèdia del Gòlgotha nua el cor i es produeix en l'individu el sentiment de la tristesa. Emperò el seny ens diu que el cas tràgic del Calvari no mereix

l'homenatge perpètu de les multituds, sinó que, pel bé d'elles i pel bé de la lògica, cal donar-hi tasca nova, entreteniment més fecund, i es comprèn en fer-se càrrec del estat precari en que vivim; en la injustícia ambient, en la vida eremota dels intel·lectes.

Per altra banda no cal guaitar lluny per a veure repetides paròdies, tant i més sagnantes que el drama del Calvari, pidolaires de les nostres devocios. Drames mereixedors de les nostres playnences; drames que truquen al nostre pit demanant al Cirineu per a fer-los menys esgarrifosos.

Valdria més que en lloc de ma'gastar tantes hores rememorant el sacrifici d'un rebel, damunt quina epopeia s'hi ha aixecat una arcaboteria mare d'incalculables mals col·lectius, s'aprofitessin en una feina de més avantatges pel individu, i que els encarregats de mantenir el caliu d'una fe més o menys inútil tinguessin cura en la destrucció de la ignorància, ajudant a fer caure el castell del privilegi, causa immediata i principal de les desventures del poble.

J. COSTA I POMÉS

No tindrem aquesta sort!

l'udint al estat llastimós amb que es troben les forces (?) conservadores, al desordre i a la confusió que imperen tocant a la designació de la persona que haurà d'exercir

la quefatura del partit, ha dit el senyor Burgos Mazo, que és una de tantes miloques de la política:

Estadio de voluntades entecas, encogidas, donde campea una que es tenaz de fuerza expansiva, extraordinaria.

El tret—no hi ha que dissimular-ho—va en pro o en contra d'En La Cierva. Depèn de com la cosa es miri. Per a nosaltres, que hem demostrat veure clar en les coses de la política, equival l'expressió d'En Burgos Mazo, a una sageta, ans que a una flor.

Emperò, no és pas aquest el cas. Lo interessant, cas de que's tracti de prevenir als soldats del conservadurisme en contra d'En La Cierva, és que ve la frase a posar de manifest la impossibilitat d'arribar a la intel·ligència preconitzada pels partidaris d'una unió entre les diverses capelletes que componen la massa conservadora.

Si l'expressió que copiada queda ha sigut dita de bona fe, si és un bombo al ministre de Foment, ja està apanyat En Burgos Mazo.

Que posin al davant del partit an En La Cierva, i ja veuran els progressos del conservadurisme. Les avantatges de la *fuerza expansiva* que en sí porta el cacic de Mula.

A nosaltres, enemics jurats del actual tabernacle polític, se'ns convidaria a bodes, enlairant an En Lacierva a la Presidència del Consell.

Avui sigués, i demà festal

REBEL·LIA

Pesi al dir del calendari, pesi al creure popular, la Pasqua d'aquesta anyada no és Pasqua dolça i florida; el mal temps, la neu, els grisos, les flors han fet recular, Natura altres anys sadolla, se mostra ara escarrancada.

Les malifetes dels homes han posat fred en els pits, robant el Sol a les belles flors de l'ànima porugues que quan s'esbadellen gaies engresquen els cinc sentits i amb sa olor fonen, disolen les bravades malestrugues.

Enguany serà un gros sarcasme; les caramelles seran com una befa a les ombres de la munió descontenta; com un escarni a la crissi del treball, consemblaran una rialla epilèptica, una frallada furienta.

Jo i tu beurem l'amor de Pasqua lluny del ciutadà brugit, sota els pins, en les altures guaita de la ciutat muda, alçarem inquebrantable sobre'ls fonaments del pit la fe immortal que és profeta i ens dóna arreu quart i ajuda.

Planyent als cors en desvari que atenalla l'huraca del poder, donant un òbol als vençuts i una paraula d'amor a totes les víctimes, farem nostre deure humà i estriparem una mica el lleganyot de la faula.

A. C. I. S.

ORIENTAL

(Declaració d'amor d'un soldat espanyol a una rifenya).

Ja que del meu cor ets duenya, escolta aimada rifenya, mon desitj, tendre i suau: Sí, de la plana a la serra, els teus germans volen guerra jo, amb tu, vull amor i pau.

Que jo sóc cristià i tu ets mora? Emprò, nina encisadora, sent tu mora i jo cristià jo sóc mascle, tu ets femella, i podem fé una parella com altres moltes n'hi ha.

Com l'aucell que, voltejant lliure, fa sentir son cant, pots professorar tu, sultana, de Mahomet la religió; com podré professorar jo la que a mi'm dongui la gana.

Què dius? que als fills que tinguem amb quins noms batejarem? Quan nostres fills seran grans ells se faran batejar i els noms se podran donar de moros o de cristians.

Quan tu els portis al braç de Mahoma els parlaràs; i jo, quan els tindrè al peu, com serà molt natural, els hi parlaré, formal, de Cristo i la seva Creu.

Així, amb les opinions que de nostres religions hagin format nostres fills, si tenen bona fortuna, podran adoptar-ne una, que'ls salvi de tots perills.

Si vols ser la meva esposa tinc que pregar-te una cosa que no't sabrà gens de greu: La meva pregària és pura i no et farà ésser perjura davant d'Alà, ton gran Déu.

No vull, del teu Profeta, la llei bàrbara i mal feta seguir sobre'l casament Jo vull una sola dona, honesta, prudenta i bona, per estimar-la ardentment.

No vull que vagis tapada amb la jala benaurada que cobreix el teu semblant: Puix ta careta encisera i ta boca petonera, vull qu'ensenyis riellant.

Tampoc jo t'he de comprar, puix comprenc que per pagar tot el tresor que tu vals, entre els «milords» d'Anglaterra i els jueus d'aquesta terra, no reuneixen prou rals.

I això d'esposa comprà, sobre ésser molt inhumà, és humil·liant, vergonyós: M'has comprès, rifenya hermosa? Jo vull la mà d'una esposa, no vull d'una esclava el cos!

Sí, com t'estimo, m'estimes i amb mi, per sempre, t'arrimes, pots esperar, sens recel, que, al abric de la alta serra, trobarem sobre la terra tu el Paradís i jo el Cel.

Que jo sóc cristià i tu ets mora? Que hi fa, nina encisadora si ens estimem amb passió: L'amor en els cors impera i l'amor no té frontera ni reconeix religió!

F. BORRÁS Y MATAS

PROU AIGUA!

La senyora Naturalesa s'havia proposat, segons s'ha vist, desmentir les teories més aciençades d'aquells homes que encara s'encaparren amb els seus secrets.

Bona prova d'això que diem, la donà aquest any enviant-nos pluja pel pare, per la mare i per tota la parentela, amb una persistència que tenia quelcom de paregut amb la suspensió de garanties i l'establiment de la censura.

¿No havíem quedat en els temps de les sequies perllongades, que aviat enyorariem amb perdó sia dit d l pare Neptú, que cada pi que s'arrencava als nostres boscos escassos, menors d'edat, era un xàfec que robavem a les vinyes delirosoes, a les aixerrades bançalades de cereals? ¿No havíem perdut la veu clamant a favor de la paròdia de manigua que recordem haver vist lluny, en alguns trossos privilegiats de bosquina amb motiu de satisfer les nostres cinegètiques aficions infantines?

¿No deia tothom que l'ametller, aqueix modest i bondadós arbre turroner qui no

demana pa i dona ametlles, que s'aconorta amb l'ermot i no té enveges ni ràbies contra les herbes que li esgarrapen els peus, calia ésser propagat als quatre vents, omplint les pelades dimensions de les nostres carenes, abastant els terrenys adormits a la babalà, sense que ningú els hi diga ase ni bèstia?

El cas és que a les nostres muntanyes, sense arbres xuclant els núvols pròdics, mantenint un cert amistament amb l'atmosfera fins ara contrària de les nostres Primaveraes, botxina de degotalls i fonts temporeres, plou cada dia i cada dia s'enfondeixen els xaragalls, eixint de mare els nostres torrents més humils, fent presumir els nostres rius amb nom propi, lladres de tota cosa que reposi sobre la molça de les seves ribes, constructors de bancs d'arena, de l'arena que ara, mercès als nostres regidors talentuts i aritmètics, pagarà un tribut que Déu-n'hi-dò.

El cert és que plou massa; que els blats, enyorosos de Sol i embafats de tanta aigua, agafen una mena de tuberculosi que si no els mata abans del juny neularà les seves espigues, i els grans de blat que donguin darrera els matxos amb ulleres d'espàrt, a l'hora del batre seran bossetes de segó buides totalment de farina blanca.

Davant del cas estrambòtic que'ns ofereix mare Natura inundant-nos d'aigua, ja no és

tan lamentable l'escàs amor dels capdavan- ters i dels que s'inicien en el culte a l'arbre, Deixant-lo mal plantat i en complet abandó després de la festa que se li dedica amb musiques, discursos i repartiment de caramels a la quitxalla, Déu n'hi-doret de la tasca aital.

Ja se'n parlarà un altre dia del culte; ja els apòstols de la santa idea sabran aixecar els cors al nivell corresponent, inflamar-los perquè s'enamorin de la santa causa de la repoblació forestal.

Però això serà quan la Natura, mare o madrastra dels que voldríem collites plenes i ens esparverem davant d'una ensoleiada, pels perjudicis que causa i els perills que enclo, hagi canviat de tarannà, agafi el ram- pell de tancar les aixetes i retornin aquells temps de les polsagueres terrossaires i els fontinyons de còs present.

Alabat sia Corpus!

A. COSTA I SENDRA

Aquest número ha passat per la censura governativa

Dissabte... sense glòria

El que voldria ressucitar i no pot

Es ven per tot arreu

ALMANAC

de

La Campana de Gràcia

per a 1921

Preu: 80 cts.

ACTUALITATS

Terminada la Cuaresma, seria lo natural que tot això dels dejunis quedés des de ara anulat. Però com que la vedella, i el bou i la vaca estan, com sempre, pe: dalt dels núvols, hem de dí: en quant a la carn, el dejuni que l'Iglèsia preceptua, s'ha acabat; mes, tocant al que'ns imposen carnicers i traficants, apoiats pel Municipi, continúa ferm com mai.

Les senyores, quan de prompte la raspa els hi toca pipa i els costa trobar-ne una altra, agafen una «interina». Si fa o no fa, el mateix passa en la gran cuina política: quan a Madrid s'ensopeguen faltats de primer ministre, van a trobà al senyó Allende i el lloquen per uns quants dies.

Una petita pregunta, si no ha de semblà indiscreta: La Conferència del Trànzit, que amb tant èxit es celebra a la Casa de la Vila i a l'altra casa del «frenta», ja que del «trànzit» s'ocupa i en posar-lo a tò s'empenya, ¿no podria buscà el modo de consegüi amb tóta urgència que'ls maleïts automòvils no corressin tan depressa ni omplissin els cementiris amb tanta gent innocent?

¡Oh religió previsor, consol del gènere humà! ¡Que'n guardes de substància útil, fins en els més lleus detalls!... Sinó, mira. Aquesta tarda comprarem un bè ben gras, un bè tal com aconsella la tradició popular; el matarem desseguida, i amb la seva excelent carn i un parell de verdes fulles del florit i olorós ram que'ns van beneí el diumenge, ¡veuràs tu quin estofal!

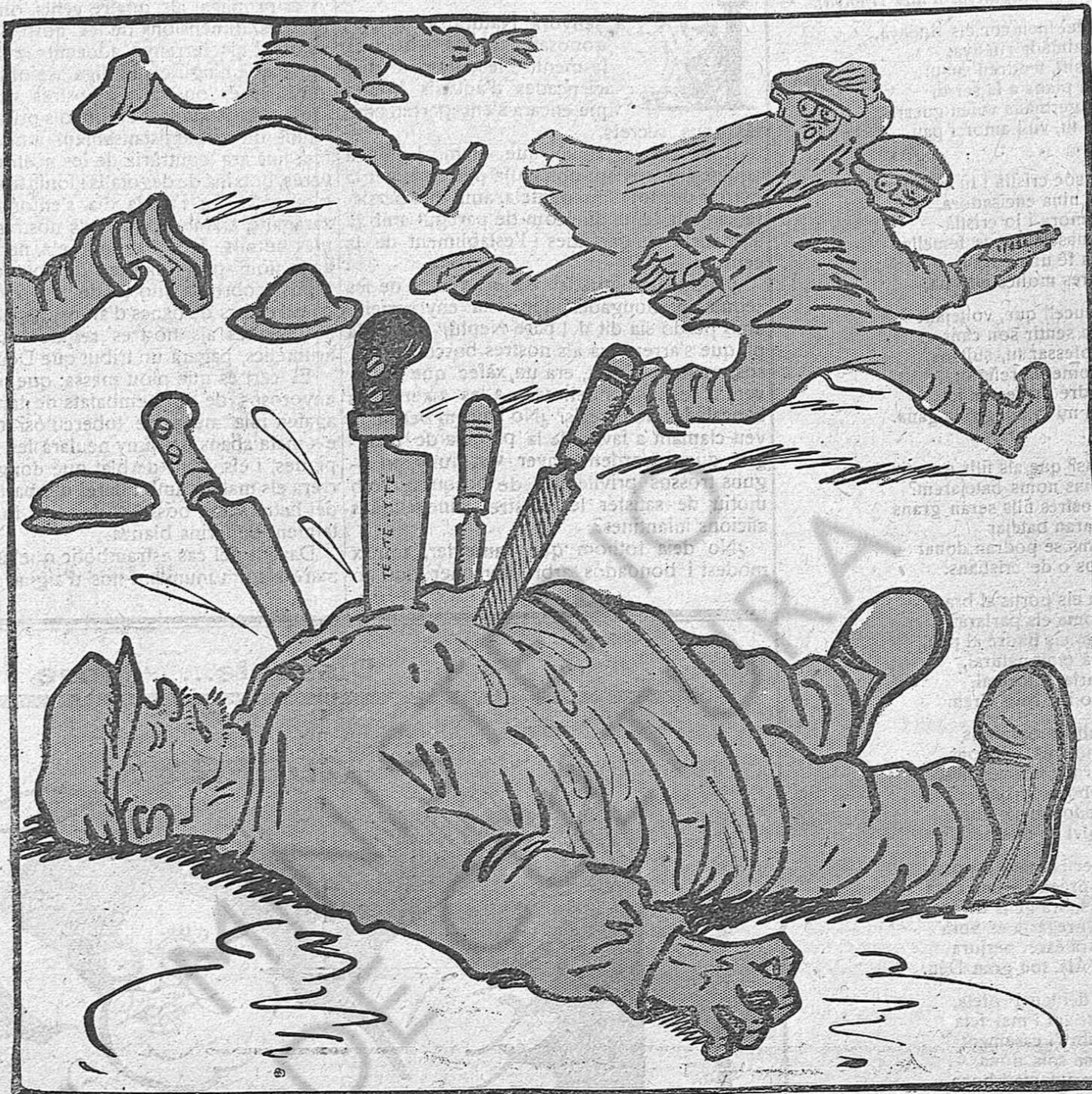
—Padrinet, vinc per la mona. ¿Que no me'n donarà?

—Ai, filla!

Digues a la teva-mare que no puc, que és impossible. Jo, abans, era neurastènic, però amb una medicina que m'ha receptat el metge, tant m'ha adobat l'organisme, que, ell mateix va assegurar-m'ho ahir, quan va despedir-se; han quedat en mi extirpades totes les *mono* manies.

C. GUMA

Un gran lema destruit

Fraternitat

Cap geperut es veu el gep

O, ni cap cornut les banyes. Facin-s'ho com vulguin. O com més els plagui, que de tota manera encaixarà en lo que anem a dir. En La Cierva, que per menys de cinc cèntims mira a les persones de reull, que treu per un tres i no res la caixa dels trons, que amenaça amb menjar-se les tripes del primer que al pass: r vora seu no li rendeixi

acatament, és de tots els governants el que amb més facilitat entona el *mea culpa*; el que més depressa se l'envaina, com vulgarment se diu.

Tenim a Espanya cada temperament, cada caràcter, que treu foc.

I diran, després, que manca energia a les altures!

No cal dir com recordaran la seva campanya famosa en contra de l'augment de les tarifes ferroviàries.

Entorn d'aquesta concessió a les Companyies, bastí En La Cierva tot un plan electoral. Els seus dichteris contra el govern i contra el pobre senyor Dato, plouen encara per l'espai.

Doncs no ben arribat al ministeri de Foment, a l'hora de donar efectivitat pràctica a les seves propagandes, es despenja En La Cierva amb que, tocant al problema ferroviari, la delicadeza del asunto aconseja que todos cooperen con su prudencia a la más acertada solución.

Què tal? Quan els asseguro que En La Cierva és una fera...

Lo bò del cas és que parlant de la darrera tràgica crisi, ha dit aquests dies *La Epoca*:

«... O los hombres públicos renuncian a su significación y propagandas, y en ese caso el país tendría derecho a la aplicación de un calificativo duro...»

Res; lo que'ls deia al començar.

Cap cornut es veu les banyes.

Ni cap geperut, el gep.

El diari madrileny *Hoy*, fent brometa amb això de lo dels autors del atentat d'En Dato, titula un article aixís:

«No se puede ser catalan».

Lo que no's pot ésser és catalán fora de Catalunya.

Aquí rai!

Aquí rai, que no havem de posar traves a l'asiento.

Molts diaris de Madrid venen furiosos contra la censura.

Ara?... Ara, perquè sembla que a la vila del ors també comença a exercir-se de valent.

Els diaris de Madrid es queixen sempre per vici, quan de règims d'excepció es tracta.

Nosaltres, que ja'ns hi trobem com el peix a l'aigua.

Tant bé que havíem començat la setmana, en santa pau dels dies sants... i té, el dimarts... pim... pam... pum!... tornem-hi.

Assassinat de un patró.

Atematat contra un obrer.

I tots dos morts.

I pensar que ben segur, allà, al cementiri,

tois dos opinaran de la mateixa manera!...

Fa un fàstic, això!...

Diuen de Berlin, que un oficial del exercit

alemany que va produir a un soldat ras les-

sions que li causaren la mort, ha sigut con-

demnat a sis mesos de presó.

No creiem que la justícia, la bona justícia

n'estigui gaire satisfeta de aqueixa condemna.

Si les mortals llessions s'haguessin produït a

l'inversa, del soldat a l'oficial, d'altra manera

haurien anat les coses.

No és cert, amic Clodoaldo?

Tot just fa quatre dies que ha pujat l'Allen-

desalazar al candelero, que ja's parla de la seva

baixada a tombalions.

Es veu que l'home ja n'està tip del perillós

càrrec de timoner de la nau espanyola.

Segurament deixarà el timó a mans del gat

de mar senyor Bugallal.

Que hi posin En Cierva que també és un gat.

Un gat masqué.

Prems: 88 etc.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, CARRES

del Olm, número 8

Musiqueta de temporada

El xarrac miraculós

REPICS

Els federals històrics han protestat de la campanya anti-catalana de certa part de la premsa de Madrid.

Els federals històrics són, doncs, conseqüents amb el seu nom.

Perquè això de les *puyas* contra els catalans «ya pica en història».